

Advies van 10 juni 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats] ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen
van Bleijerheide (hierna te noemen: de Congregatie).

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 november 2012.

1.2. De Congregatie van de Broeders Franciscanen van Bleijerheide is opgeheven en er is geen kerkelijk verantwoordelijke meer, die, nu aangeklaagde is overleden, een inhoudelijke reactie op het klaagschrift kan geven.

1.3. Op 23 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is gehoord via een videoverbinding en zijn juridisch adviseur mr. Weller is ter zitting verschenen. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Gelet op het hiervoor onder 1.2. vermelde is niemand opgeroepen om namens de Congregatie ter zitting te verschijnen.

1.4. Op 23 mei 2013 is, na afloop van de zitting, van mr. Weller ontvangen een e-mail met een bijlage.

2. De klacht

2.1. Klager verbleef vanaf september 1969, hij was toen dertien jaar oud, op het internaat [naam] in [plaats]. Klager heeft op [internaat] de tweede en derde klas mavo gevolgd. Aangeklaagde, ook wel 'Bulletje' genoemd, fungeerde op [internaat] als ziekenbroeder.

Ongeveer een half jaar nadat klager op [internaat] was gearriveerd, omstreeks februari/maart 1970, vond het misbruik plaats. Klager was inmiddels veertien jaar oud. Klager werd door aangeklaagde in de ziekenzaal behandeld voor een keelontsteking. Aangeklaagde diende aan klager een drankje toe waarvan klager duizelig werd. Klager moest zijn broek naar beneden doen, naar aangeklaagde zei omdat aan zijn geslacht te zien zou zijn of er een ontsteking was. Klager lag daarbij op een brancard. Aangeklaagde betastte vervolgens de penis van klager.

In een periode van ongeveer drie weken moest klager een aantal keren bij aangeklaagde terugkomen. Bij die gelegenheden betastte aangeklaagde steeds de blote penis van klager. Bij één van die gelegenheden heeft aangeklaagde, terwijl klager op de brancard lag en aangeklaagde naast hem stond, opnieuw de blote penis van klager betast en hij heeft vervolgens klager ook afgetrokken. Ook pakte aangeklaagde de hand van klager en bracht deze naar de penis van aangeklaagde. De broek van aangeklaagde was open. Klager moest de blote penis van aangeklaagde aanraken.

Klager vermeed het daarna, hoe ziek hij ook was, om naar aangeklaagde toe te gaan. Klager wilde ook na vakanties, die hij bij zijn ouders doorbracht, niet terug naar het internaat en is twee keer weggelopen. De ouders van klager brachten hem echter steeds weer terug.

2.2. Klager heeft nooit een gezond seksueel leven kunnen leiden. Hij denkt nog steeds met afkeer aan de dagen die hij op het internaat heeft doorgebracht.

Klager heeft nooit gesproken over het misbruik. Eerst in 2010 attendeerde zijn oudste zus hem op een item over seksueel misbruik op [internaat] dat in het Nederlandse televisiejournaal was uitgezonden. Klager woonde toen reeds in [land], waarheen hij veertig jaar geleden is geëmigreerd. Bedoelde zus van klager vermoedde dat de wijze waarop klager zich destijds en ook later gedroeg, samenhang met misbruik. Zij heeft klager toen gevraagd of hij misbruikt is, waarop klager bevestigend heeft geantwoord. Vervolgens heeft klager een klacht ingediend.

2.3. Klager hoopt een oprechte en werkelijke erkenning te krijgen voor hetgeen hem is aangedaan alsmede dat maatregelen worden genomen tegen diegenen die toen verantwoordelijk waren en nu posities binnen de Congregatie bekleden. Voorts wenst klager aanspraak te maken op een financiële vergoeding.

3. De beoordeling

3.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

3.3. Er zijn meer dan veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk

geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Het gaat dan om het in een periode van enkele weken een aantal keren betasten door aangeklaagde van de blote penis van klager. Voorts heeft aangeklaagde klager éénmaal afgetrokken en klager gedwongen, ook éénmaal, de blote penis van aangeklaagde te betasten.

3.4. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt op grond van het volgende. Mr. Weller heeft na de zitting een kopie overgelegd van de schoolrapporten van klager. Op grond van die rapporten kan worden aangenomen dat klager in de door hem genoemde periode op [internaat] heeft verbleven. Klager heeft zijn verhaal op authentieke wijze en gedetailleerd verteld. De verklaring van klager wordt ondersteund door de schriftelijke verklaring van de hiervoor onder 2.2. genoemde oudste zus van klager. Daaruit volgt dat klager – die, omdat hij in [land] woonde, niet op de hoogte was van de publiciteit in Nederland rond het misbruik in de Kerk – in 2010 desgevraagd heeft bevestigd dat hij seksueel misbruikt is. Eerst daarna heeft klager kennis genomen van berichten op internet en nieuwsuitzendingen met betrekking tot het misbruik, zodat kan worden aangenomen dat zijn toenmalige bevestiging van het misbruik niet door de publiciteit is beïnvloed. De zus van klager heeft voorts, evenals klager, verklaard dat klager het vroeger verschrikkelijk vond om na periodes van verlof naar het internaat terug te keren. Voorts verklaart de zus over gedrag van klager dat, naar zij meent, is toe te schrijven aan het misbruik.

3.5. Over aangeklaagde zijn voorts een groot aantal meldingen gedaan en tegen hem zijn ook een groot aantal klachten ingediend. Tot de datum van deze uitspraak zijn negen klachten tegen aangeklaagde gegrond verklaard (zaaknummers 2011T376(2), 2011T529(1), 2011T474, 2010T030, 2011T292, 2011T540, 2011T553, 2011T775 en 2011T555). De meldingen en klachten zien, evenals de onderhavige klacht, op misbruik dat heeft plaatsgevonden in de ziekenzaal onder het voorwendsel van medisch onderzoek.

3.6. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas veertien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

3.7. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen.

3.8. Over het verzoek van klager om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 10 juni 2013 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager verzonden. Aangezien zich in deze geen overste heeft gesteld als kerkelijk gezagsdrager, wordt dit advies niet uitgebracht aan een overste. Niettemin kan klager zich op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een overste wenden tot de Compensatiecommissie.